

Trybunał Russella – Sesja Nadzwyczajna ws. Gazy

31 października 2014

„Niech ten trybunał udaremni zbrodnię milczenia” – Bertrand Russell, Londyn 13.11.1966 r.

Trybunał Russella jest inicjatywą pozarządową, głosem społeczeństwa. Jego autorytet ma wymiar moralny i intelektualny. Trybunał po raz pierwszy został zwołany w 1966 roku (inne źródło podaje rok 1967 – przypis WM) w celu zbadania zbrodni popełnionych podczas wojny w Wietnamie z inicjatywy francuskiego filozofa Jeana-Paula Sartre’a i brytyjskiego naukowca Bertranda Russella. Niedawno (we wrześniu 2014 r.) Trybunał Russella uznał za winnych zbrodni wojennych w Donbasie prezydentów Stanów Zjednoczonych i Ukrainy – Baracka Obamę i Petra Poroszenkę, a także przewodniczącego Komisji Europejskiej José Barroso i sekretarza generalnego NATO Andersa Fogh Rasmussena. Wyroki trybunału nie mają mocy prawnej, a liderom politycznym nie grozi kara więzienia.

Trybunał Russella ws. Palestyny powołany został dzięki wsparciu Fundacji Pokojowej Bertranda Russella w marcu 2009 r. w reakcji na izraelską pacyfikację Strefy Gazy. 25 września 2014 r. odbyła się sesja nadzwyczajna tego trybunału, której wyniki przedstawiamy poniżej.

PODSUMOWANIE WNIOSKÓW

1. Gdy obrazy śmierci, zniszczenia i rozpaczliwych cierpień zadanych palestyńskim obywatelom Gazy pojawiły się w mediach w lipcu i sierpniu 2014 roku, ludzie na całym świecie zareagowali dogłębnym poczuciem oburzenia, gniewu i obrzydzenia. Zbyt długo już okupacyjne władze izraelskie całkowicie bezkarnie popełniają zbrodnie i poważne naruszenia praw człowieka wobec narodu palestyńskiego. Okupacja, blokada

i oblężenie terytorium Gazy stanowią w istocie rodzaj kary zbiorowej, lecz najnowsza odsłona konfliktu wyraźnie wskazuje na intensyfikację kampanii zbiorowego karania i terroryzowania ludności cywilnej. „Operacja Ochronny Brzeg” była nie tylko trzecią większą napaścią na Gazę w ostatnich sześciu latach, lecz także charakteryzowała się znacznie większą skalą, brutalnością i czasem trwania. Była to najcięższa napaść Izraela na Strefę Gazy od rozpoczęcia przez niego okupacji terenów palestyńskich w 1967 roku. Biorąc pod uwagę cykliczną, niszczącą naturę przemocy oraz prawdopodobieństwo jej kontynuowania, członkowie Trybunału uznali potrzebę udzielenia głosu mieszkańcom Gazy oraz bezwzględną konieczność podjęcia pilnych działań. Trybunał Russella w sprawie Palestyny ma nadzieję zadziałać jako głos sumienia i wprowadzić pewną dozę odpowiedzialności za te przerażające i niehumanitarne czyny.

2. W ciągu 50-dniowego konfliktu izraelskie siły zbrojne użyły około 700 ton amunicji w kontekście ciągłego bombardowania z powietrza oraz ofensywy lądowej. Ta przybliżona liczba równa się zrzuconiu dwóch ton amunicji na kilometr kwadratowy Strefy Gazy. W wyniku tych działań: śmierć poniosło 2188 Palestyńczyków, w tym co najmniej 1658 osób cywilnych; 11 231 cywilów zostało rannych; uszkodzono 18 000 jednostek mieszkalnych (13% wszystkich zasobów mieszkaniowych w Gazie zostało całkowicie lub w poważnym stopniu zniszczonych); przesiedlonych w obrębie Strefy zostało około 110 000 cywilów; całkowicie zniszczono osiem placówek medycznych i uszkodzono wiele innych, w wyniku czego straty poniosło 17 z 32 szpitali, a 6 zostało zamkniętych; zniszczono ogromną liczbę urządzeń wodnych, pozbawiając około 450 000 cywilów dostępu do miejskich zasobów wodnych; zniszczona została jedyna elektrownia w Gazie, co spowodowało brak prądu w całej Strefie średnio przez 20 godzin na dobę, a także ogromnie utrudniło oczyszczanie ścieków, dostawy żywności oraz możliwość leczenia rannych i wysiedlonych w placówkach medycznych; doszło do licznych, niejednokrotnie niszczących ataków na infrastrukturę finansowaną i kontrolowaną przez ONZ, w tym trzy szkoły UNRWA,

w których zorganizowano tymczasowe ośrodki dla uchodźców; całkowitemu zniszczeniu uległo 128 firm, zadano gruntem rolnym i inwentarzowi żywemu straty szacowane na około 550 milionów dolarów amerykańskich; doszło do ataków na obiekty o charakterze kulturalnym i religijnym; wreszcie, w wyniku konfliktu około 373 000 dzieci potrzebowało bezpośredniego i specjalistycznego wsparcia psychologiczno-socjalnego. Atak był zakrojony na tak szeroką skalę i systematyczny do tego stopnia, że według szacunków Autonomii Palestyńskiej naprawa szkód wyrządzonych infrastrukturze cywilnej i państwowej będzie kosztowała 7,8 miliarda dolarów.

3. Trybunał Russella w sprawie Palestyny (TRwsP) jest międzynarodowym obywatelskim trybunałem sumienia, utworzonym w odpowiedzi na żądania społeczeństwa obywatelskiego (organizacji pozarządowych, związków zawodowych, instytucji charytatywnych, organizacji wyznaniowych) celem edukowania opinii publicznej oraz wywierania nacisku na decydentów. TRwsP jest przeniknięty tym samym duchem i działa w oparciu o te same rygorystyczne zasady co jego poprzednik, Trybunał w sprawie Wietnamu (1966-1967) założony przez wybitnego uczonego i filozofa, Bertranda Russella. Trybunał funkcjonuje jako sąd ludowy, w układzie odniesienia wyznaczonym przez publiczne prawo międzynarodowe (w tym międzynarodowe prawo w zakresie praw człowieka, międzynarodowe prawo humanitarne oraz międzynarodowe prawo karne).

4. Po działaniach militarnych Izraela w Strefie Gazy w lipcu i sierpniu 2014 roku zapadła decyzja o pilnym wznowieniu obrad TRwsP i zwołaniu posiedzenia nadzwyczajnego, celem zbadania charakteru domniemyanych zbrodni o wadze międzynarodowej popełnionych w Gazie. W trakcie tej sesji nadzwyczajnej TRwsP przesłuchał szesnaście osób, które przedstawiły swoje opinie z punktu widzenia naocznych świadków oraz specjalistów w zakresie szeregu spraw związanych bezpośrednio z wydarzeniami w Gazie w lecie 2014 roku. Członkowie ławy przysięgłych Trybunału byli poruszeni i głęboko wstrząśnięci zatrważającymi

zeznaniami złożonymi przez świadków. Po przesłuchaniach oraz naradach ławy przysięgłych w dniu 24 września 2014 roku, podsumowanie wniosków z sesji nadzwyczajnej Trybunału Russella w Sprawie Palestyny przedstawia się następująco:

UŻYCIE SIŁY

5. Izrael jest w Strefie Gazy okupantem. Nie można zatem powiedzieć, że uciekając się do użycia siły w Gazie, działa w obronie własnej zgodnie z zasadami międzynarodowego prawa publicznego. Izrael nie odpowiedział na atak zbrojny wojsk innego państwa; działał raczej jako okupant używający siły do sprawowania kontroli nad terytorium okupowanym oraz dominacji nad ludnością okupowaną. Zgodnie z prawem międzynarodowym ludność żyjąca pod władzą kolonialną lub okupacją obcego państwa ma prawo do stawiania oporu. Izrael działa jako okupant używający siły do utrzymania okupacji i tłumienia oporu, nie zaś jako państwo uciekające się do użycia siły w ramach dopuszczalnej obrony własnej. Trwająca okupacja terenów palestyńskich oraz permanentna blokada Gazy są w swojej istocie aktami agresji w znaczeniu określonym przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w rezolucji 3314 (1974) (art. 2, punkty a i c); Trybunał pragnie zwrócić uwagę, że agresor nie może twierdzić, iż działa w obronie własnej, gdy tłumi opór wobec swojej agresji. Operacja Ochronny Brzeg służyła umacnianiu okupacji oraz trwającego oblężenia Strefy Gazy. Oblężenie to jest równoznaczne z karą zbiorową i stanowi pogwałcenie artykułu 33 IV Konwencji Genewskiej.

ZBRODNIJE WOJENNE

6. Zeznania przedstawione przez świadków przesłuchanych przed TRwsP obejmują tylko niewielki ułamek incydentów, do których doszło podczas Operacji Ochronny Brzeg. Jednak w połączeniu z wyczerpującą dokumentacją ataków Izraela dostępną w sferze publicznej, prowadzą do nieuchronnego wniosku, że armia izraelska dopuściła się w jej trakcie zbrodni wojennych. Siły

izraelskie naruszyły dwie podstawowe zasady prawa międzynarodowego – konieczność wyraźnego rozróżnienia pomiędzy celami cywilnymi oraz wojskowymi, a także wymóg, aby użycie przemocy zbrojnej było proporcjonalne do celów operacji. Uczyniły to poprzez skalę swojego bombardowania Gazy oraz ostrzał obszarów cywilnych, w tym szpitali, szkół i meczetów. W trakcie tej operacji armia izraelska użyła, jak się szacuje, 700 ton amunicji, w porównaniu do 50 ton podczas Operacji Płynny Ołów w 2008-2009. Cywile w Gazie zostali sterroryzowani tym bombardowaniem, ponadto odmówiono im prawa do ucieczki i szukania schronienia oraz pomocy jako uchodźcom ze strefy działań wojennych, co stanowi naruszenie prawa do opuszczenia własnego kraju wyrażonego w artykule 13 (p. 2) Powszechnej deklaracji praw człowieka ONZ.

7. Zeznania wysłuchane przez Trybunał wskazują, że zbrodnie wojenne popełnione przez siły izraelskie obejmują, choć nie są ograniczone do następujących przestępstw:

- zamierzone zabójstwo (w tym doraźne egzekucje dokonywane przez wojska lądowe oraz zabijanie cywilów przez strzelców wyborowych wokół domów zajętych przez wojsko izraelskie na terenie Gazy);
- poważne zniszczenia mienia, nieusprawiedliwione koniecznością wojskową (w tym niszczenie podstawowych usług, w szczególności jedynej działającej w Gazie elektrowni oraz planowe, jak się wydaje, atakowanie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej);
- zamierzone kierowanie ataków przeciwko ludności cywilnej oraz na obiekty cywilne (w tym zakrojony na szeroką skalę i niczym nieusprawiedliwiony ostrzał artyleryjski oraz bombardowanie z powietrza gęsto zaludnionych obszarów cywilnych);
- zamierzone przypuszczanie ataków ze świadomością, że spowodują one nieuchronnie utratę życia lub obrażenia osób

cywilnych, uszkodzenia obiektów cywilnych lub też rozległe, długofalowe i ciężkie szkody dla środowiska naturalnego, wyrażnie nadmierne w stosunku do przewidywanych konkretnych i bezpośrednich, ogólnych korzyści wojskowych, nawet wówczas, gdy rakiety były wystrzeliwane przez Hamas z miejsc o charakterze cywilnym (tj. użycie nieproporcjonalnej siły, wyrażone wprost oraz wdrażane przez izraelskie wojsko w formie „doktryny Dahiji”, zakładającej rozmyślnie stosowanie nieproporcjonalnej siły do zbiorowego karania ludności cywilnej za działania grup oporu lub przywódców politycznych);

– zamierzone kierowanie ataków na budynki służących kultowi religijnemu lub edukacji (w tym wielokrotne, świadome branie na cel szkół ONZ służących jako miejsca azylu dla cywilów);

– zamierzone kierowanie ataków na szpitale, jednostki medyczne oraz personel medyczny (w tym bezpośredni ostrzał szpitali, którego wynikiem było zabicie lub wymuszona ewakuacja rannych cywilów, jak również wykazujące znamiona systematyczności obieranie za cel wyrażnie oznakowanych jednostek medycznych oraz personelu karetek pogotowia w trakcie wykonywania obowiązków);

– wykorzystywanie obecności cywila lub innej osoby podlegającej ochronie do zabezpieczenia określonych punktów, obszarów lub wojsk przed operacjami wojskowymi (tj. wykorzystywanie palestyńskich cywilów jako żywych tarcz);

– stosowanie broni, pocisków, materiałów oraz metod prowadzenia wojny, które z natury rzeczy powodują nadmierne obrażenia lub niepotrzebne cierpienie lub mają charakter masowy (w tym pocisków strzałkowych, broni DIME, bomb termobarycznych [„dywanowych”] oraz zawierających zubożony uran);

– wykorzystanie przemocy do siania terroru wśród ludności cywilnej, stanowiące naruszenie praw i zwyczajów wojennych (w tym stosowanie taktyki „pukania w dach”, w ramach której na

palestyńskie domy zrzućane są małe bomby jako ostrzeżenie przed mającymi nastąpić większymi bombardowaniami).

8. Oskarżenia o ataki wymierzone w cywilów oraz użycie masowej broni przez palestyński ruch oporu podczas Operacji Ochronny Brzeg, zostały sformułowane jasno przez władze izraelskie i są dostępne w sferze publicznej. Według informacji dostępnych Trybunałowi, podczas Operacji Ochronny Brzeg zginęło z rąk palestyńskich ugrupowań zbrojnych 66 izraelskich żołnierzy oraz 7 cywilów w Izraelu, a 469 żołnierzy oraz 837 cywilów zostało rannych. Niemniej jednak oficjalne izraelskie źródła podają także sprzeczne informacje i niejasne statystyki dotyczące palestyńskich rakiet, a izraelski cenzor wojskowy wprowadził faktyczny zakaz mówienia o tym w mediach, dlatego niezmiernie trudno jest ustalić, bez współpracy ze strony władz, gdzie spadły palestyńskie rakiety. Władze izraelskie nie przyjęły zaproszenia do stanięcia przed Trybunałem i zaprezentowania swoich racji. Jednak TRwsP podkreśla z zasady, że każde ugrupowanie zbrojne, które kieruje siłą ognia przeciwko ludności cywilnej, narusza prawa wojenne. W przypadkach, gdy ostrzał ten skutkuje śmiercią osób cywilnych, zachodzi podejrzenie, iż odpowiedzialni zań popełnili zbrodnie wojenne. Używanie broni, która nie pozwala rozróżnić między celem wojskowym a cywilnym, jest samo w sobie przestępstwem.

ZBRODNI PRZECIWKO LUDZKOŚCI

9. Aby z pozoru „zwykły” wewnątrzpaństwowy czyn przestępczy został uznany za zbrodnię przeciwko ludzkości, musi zawierać określone kontekstowe elementy prawne. Musi to być zatem rozległy lub systematyczny atak na ludność cywilną, a czyny sprawcy muszą stanowić część tego ataku i zostać popełnione ze świadomością jego szerszego kontekstu. Zgodnie z Rzymskim Statutem Międzynarodowego Trybunału Karnego należy dowieść istnienia dodatkowego elementu prawnego, a mianowicie państwowej lub instytucjonalnej polityki, w ramach której dokonano takiego ataku. Artykuł 7 Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego wymienia kilkanaście konkretnych zbrodni

przeciwko ludzkości: zabójstwo, eksterminacja; niewolnictwo; deportacja lub przymusowe przemieszczanie ludności; uwięzienie lub inne dotkliwe pozbawienie wolności fizycznej; tortury; zgwałcenie i inne formy przemocy seksualnej; prześladowanie; wymuszone zaginięcia osób; apartheid; a także inne nieludzkie czyny. Choć Trybunał nie ma wątpliwości, iż wnioski można sformułować w każdej z wymienionych kategorii, z uwagi na konkretny temat tej sesji nadzwyczajnej oraz dostępne materiały, TRwsP ograniczył się do ustaleń w związku z: (i) zabójstwem; (ii) eksterminacją; (iii) prześladowaniem.

10. Większość dowodów uzyskanych przez TRwsP wyraźnie świadczy o tym, że miał miejsce atak na ludność cywilną. Sama skala śmierci cywilnych, obrażeń oraz zniszczenia mieszkań cywilnych jasno wskazują, że można założyć *prima facie*, iż Operacja Ochronny Brzeg była skierowana w przytłaczającej części przeciwko cywilnej ludności Gazy.

11. W świetle uzyskanych i podsumowanych wyżej zeznań dotyczących bilansu ofiar śmiertelnych oraz stopnia zniszczenia mienia spowodowanego przez Izrael, rozpatrzonych równoległe z danymi zgromadzonymi przez różne agendy ONZ oraz organizacje obrony praw człowieka obecne na miejscu, Trybunał wnioskuję, że istnieją nieodparte dowody pozwalające stwierdzić *prima facie*, iż atak na ludność cywilną Gazy był zarówno rozległy, jak i systematyczny.

12. Odnośnie do elementu polityki, Trybunał wysłuchiwał zeznań dotyczących w szczególności trzech dyrektyw taktycznych izraelskiego wojska – mianowicie doktryny Dahiji (która zakłada rozmyślne użycie nieproporcjonalnej siły do zbiorowego karania ludności cywilnej za akty oporu ugrupowań lub przywódców politycznych), dyrektywy Hannibala (niszczenie całego obszaru, aby zapobiec wzięciu izraelskich żołnierzy do niewoli) oraz taktyki Czerwonej Linii (która obejmuje utworzenie „strefy zabijania” za arbitralnie ustaloną, niewidzialną „czerwoną linią” wokół domów zajętych przez wojska izraelskie). Każda z tych strategii świadomie i rażąco

lekceważy obowiązek zapewnienia cywilom oraz ich mieniu ochrony zgodnie z międzynarodowym prawem humanitarnym, i pociąga za sobą masową przemoc wobec cywilnej ludności Gazy. Wcielanie ich w życie dowodzi *prima facie* konkretnej polityki rządu Izraela oraz izraelskich sił okupacyjnych, brania na cel obszarów cywilnych bez poszanowania dla życia osób cywilnych. Trybunał uznaje istnienie nieodpartycho dowodów na to, iż kontekstowe elementy zbrodni przeciwko ludzkości, przedstawione w skrócie powyżej, spełniają warunki określone w artykule 7 Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego; zwłaszcza w odniesieniu do wyszczególnionych zbrodni zabójstwa; eksterminacji; oraz prześladowania.

13. Zabójstwo jako zbrodnia przeciwko ludzkości oznacza, że sprawca zabija lub powoduje śmierć jednej lub więcej osób. Międzynarodowy Trybunał Karny dla byłej Jugosławii zdefiniował zabójstwo jako „bezpprawne, zamierzone pozbawienie życia istoty ludzkiej”. TRwsP stwierdza, że istnieją przekonujące dowody na to, iż znaczny odsetek palestyńskich cywilnych ofiar śmiertelnych w czasie Operacji Ochronny Brzeg był wynikiem rozmyślnych, bezprawnych i zamierzonych zabójstw. TRwsP wysłuchał zeznań dotyczących szeregu zdarzeń, takich jak rozmyślna egzekucja Salema Khalila Shammaly za przekroczenie niewidzialnej czerwonej linii w czasie poszukiwania członków rodziny w Szudżaii, oraz głęboko niepokojących okoliczności zamordowania 64-letniego Mohammeda Tawfiqa Qudeha w jego własnym domu. Trybunał ustalił, że ich śmierci to przypadki *prima facie* zbrodni przeciwko ludzkości – zabójstwa, a jednocześnie zbrodni wojennej – zamierzonego zabójstwa.

14. Według Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego zbrodnia eksterminacji oznacza zarówno masowe egzekucje, jak i celowe stworzenie takich warunków życia (w tym pozbawienie dostępu do jedzenia, wody i opieki medycznej), które są obliczone na wyniszczenie części ludności. Tak więc zachodzą pewne podobieństwa między zbrodnią eksterminacji a zbrodnią ludobójstwa. Jednakże, podczas gdy zbrodnia eksterminacji

często dotyczy większej liczby ofiar, od ludobójstwa różni się tym, że nie wymaga, aby jej ofiara/ofiary należała do grupy podlegającej ochronie, ani tego, by dokonano jej z wyraźnym zamiarem spowodowania zniszczenia grupy w części lub w całości.

15. W trakcie posiedzenia nadzwyczajnego TRwsP wysłuchał szczegółowych i różnorodnych zeznań dotyczących ataków na ludność cywilną oraz podlegające ochronie mienie cywilne, które bezpośrednio poskutkowały masowymi ofiarami śmiertelnymi. W szczególności przedstawiono Trybunałowi szczegółowe zeznania dotyczące ataków na placówki oraz personel medyczny. Rozmyślne i zmasowane branie na cel infrastruktury medycznej przyczyniło się w istotnym stopniu do zwiększenia liczby ofiar cywilnych. Dodatkowe rozmyślne i zmasowane ataki na infrastrukturę cywilną, na przykład elektrownię w Gazie, również przyczyniły się do zwiększenia bilansu ofiar. W połączeniu z odmową utworzenia korytarza humanitarnego, zamknięciem przejść Erez i Rafah oraz obieraniem za cel infrastruktury UNRWA, przyczyniło się to do stworzenia warunków życia obliczonych na wyniszczenie części ludności Gazy.

16. Zbrodnia przeciwko ludzkości określana jako prześladowanie obejmuje celowe i dotkliwe pozbawianie podstawowych praw jakiejkolwiek grupy lub wspólnoty. Atak na grupę musi mieć cel dyskryminacyjny, a więc musi to być atak na tle politycznym, rasowym, narodowym, etnicznym, kulturowym, płci albo religijnym. W tym elemencie dyskryminacyjnego zamiaru zbrodnia prześladowania przypomina nieco zbrodnię ludobójstwa, lecz zasadnicza różnica polega na tym, że prześladowanie nie wymaga stwierdzenia konkretnego zamiaru zniszczenia grupy częściowo lub w całości. TRwsP uznaje, że czyny o charakterze prześladowczym mogą być rozpatrywane w następujących trzech kategoriach:

- czyny dyskryminacyjne powodujące uszkodzenia ciała lub rozstrój psychiczny;

- naruszenia wolności o charakterze dyskryminacyjnym;
- przestępstwa przeciw mieniu motywowane względami dyskryminacyjnymi.

17. Zgodnie z wnioskami przyjętymi na poprzednich sesjach oraz w świetle dalszej eskalacji przemocy wobec narodu palestyńskiego, Trybunał stwierdza, że czyny i polityka rządu Izraela oraz izraelskiej armii są z natury dyskryminacyjne wobec narodu palestyńskiego. Trybunał ustalił, że w swoich działaniach oraz polityce, rząd Izraela oraz izraelska armia dyskryminują naród palestyński, a w tym wypadku zwłaszcza Palestyńczyków z Gazy, na podstawie, inter alia, przynależności politycznej, narodowości, pochodzenia etnicznego, religii, kultury oraz płci. Trybunał znajduje powody, by przypuszczać, iż popełniono, i popełnia się w dalszym ciągu, szereg dalszych zbrodni i naruszeń podstawowych praw człowieka o charakterze dyskryminującym naród palestyński i ludność Gazy. W tym względzie Trybunał odnotował następującą, niewyczerpującą, listę pogwałceń: zabójstwa; tortury (w tym przypadek 16-letniego Ahmada Abu Raidy, który został porwany przez izraelskie wojsko i wychłostany kablem, w trakcie przesłuchania grożono mu napaścią seksualną, ponadto Izraelczycy wykorzystali go jako żywą tarczę); przemoc na tle seksualnym (między innymi wobec Khalila Al-Najjara, imama miasta Chuza'a, którego zmuszono do publicznego obnażenia się); przemoc fizyczną nie kwalifikującą się jako tortury; okrutne i nieludzkie traktowanie lub stworzenie nieludzkich warunków; ciągłe upokarzanie i poniżanie; terroryzowanie ludności cywilnej (w tym przypadki instruowania obywateli Gazy przez izraelskie wojsko, aby pozostali w swoich domach, a następnie bombardowanie tych domów); bezprawne aresztowanie i przetrzymywanie; uwięzienie lub zakaz opuszczania danego miejsca; ograniczenie swobody poruszania się (w tym brak zgody na utworzenie korytarza humanitarnego lub uniemożliwienie opuszczenia Gazy); oraz konfiskata lub zniszczenie mieszkań prywatnych, zakładów, budynków o znaczeniu religijnym,

kulturalnym lub symbolicznym albo środków potrzebnych do przeżycia.

LUDOBÓJSTWO

18. Międzynarodowa zbrodnia ludobójstwa dotyczy któregośkolwiek z następujących czynów dokonanych z zamiarem zniszczenia, w całości lub części, grupy narodowej, etnicznej, rasowej lub religijnej:

- zabójstwo członków grupy;
- spowodowanie poważnego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia psychicznego członków grupy;
- rozmyślne stworzenie dla grupy warunków życia, obliczonych na spowodowanie jej całkowitego lub częściowego zniszczenia fizycznego;
- stosowanie środków, które mają na celu wstrzymanie urodzin w obrębie grupy;
- przymusowe przekazywanie dzieci członków grupy do innej grupy.

19. Bezpośrednie i publiczne podżeganie do ludobójstwa jest także zbrodnią o wadze międzynarodowej, bez względu na to, czy ktoś zadziała pod jego wpływem czy nie.

20. Jest jasne, że Palestyńczycy stanowią grupę narodową zgodnie z definicją ludobójstwa. Ustalono, że izraelskie działania militarne rozpatrywane w kategoriach zbrodni wojennych oraz zbrodni przeciwko ludzkości odpowiadają czynom wyszczególnionym powyżej w podpunktach od (a) do (c).

21. Zbrodnia ludobójstwa jest ściśle powiązana ze zbrodniami przeciwko ludzkości. Podczas gdy uznanie prześladowania za zbrodnię przeciwko ludzkości ma na celu ochronę konkretnej grupy przed dyskryminacją, uznanie ludobójstwa za zbrodnię ma chronić takie grupy (narodowe, rasowe, etniczne, religijne)

przed eliminacją. Subtelne niekiedy rozróżnienie między tymi dwiema kategoriami zbrodni, oparte na elemencie „zamiaru zniszczenia”, zostało wyjaśnione przez sędziów Trybunału dla Jugosławii: „Kiedy prześladowanie przeradza się w skrajną formę rozmyślnych i świadomych czynów mających zniszczyć grupę lub jej część, można uznać takie prześladowanie za równoznaczne z ludobójstwem”.

22. Polityka i praktyki Izraela w Palestynie od kilkudziesięciu lat mają na celu podporządkowanie Palestyńczyków izraelskiej dominacji. Dokonuje się to poprzez osadniczą politykę kolonialną opartą na wysiedlaniu i wywłaszczaniu Palestyńczyków, realizowaną od utworzenia państwa Izrael w 1948 roku. Ten proces jest kontynuowany do dzisiaj poprzez zasiedlanie Zachodniego Brzegu oraz wprowadzenie reżimu apartheidu oraz segregacji, oblężenie Gazy oraz przedłużające się karanie zbiorowe jej ludności, jak również bezprawne prowadzenie wielokrotnych operacji wojskowych oraz systemowe naruszenia praw człowieka mające zmusić Palestyńczyków do zrzeczenia się prawa do samostanowienia i opuszczenia swojego kraju.

23. Dotychczas polityka okupacyjna Izraela zdawała się mieć na celu kontrolę i podporządkowanie narodu palestyńskiego raczej niż jego fizyczne zniszczenie. Ostatnie lata przyniosły falę ataków o charakterze samosądu („price tag”) na Palestyńczyków, ich domy oraz miejsca kultu na Zachodnim Brzegu i w Izraelu. Towarzysząca im retoryka, charakteryzująca się rasistowskimi groźbami pod adresem Palestyńczyków, rozprzestrzeniała się szybko i we wszystkich środkach masowego przekazu oraz w dyskursie publicznym w Izraelu w lecie 2014 roku. Skala oraz nasilenie Operacji Ochronny Brzeg wskazuje na bezprecedensową eskalację przemocy wobec narodu palestyńskiego. Z tego powodu TRwSP jest zmuszony po raz pierwszy poważnie przeanalizować izraelską politykę w świetle zakazu ludobójstwa w prawie międzynarodowym.

24. Trybunał uzyskał dowody świadczące o gwałtownym nasileniu

w lecie 2014 roku jadowitej, rasistowskiej retoryki oraz podżegania. Dowody wskazują, że podżeganie było demonstrowane na wielu poziomach izraelskiego społeczeństwa, zarówno w mediach społecznościowych, jak i tradycyjnych, przez kibiców piłkarskich, oficerów policji, publicystów, przywódców religijnych, aż po ustawodawców i ministrów. Zachowania te mogą być rozumiane w kategoriach podżegania – o różnym nasileniu – do rasizmu, nienawiści i przemocy. Dowody przemawiają za tym, że retoryka oraz język używany w lecie 2014 roku niekiedy dochodziły do punktu, gdzie mogą być interpretowane jedynie jako stanowiące bezpośrednie i publiczne podżeganie do ludobójstwa.

25. Część tego podżegania – podobnie jak w innych sytuacjach, w których mamy do czynienia z ludobójstwem – charakteryzuje się nie tylko jawnymi wezwaniami do przemocy wobec wybranej grupy, lecz także zastosowaniem seksualnych (gwałt), opartych na płci oraz dehumanizujących memów, wątków oraz uprzedzeń. TRwsP wysłuchał dowodów rozlicznych przykładów takiego podżegania. Jednym z bardziej godnych uwagi przypadków była szeroko rozpowszechniona publikacja izraelskiej legislatorki Ayelet Shaked z lipca 2014, określająca „cały palestyński naród [jako] wroga”, nakłaniająca do zniszczenia „jego starców i kobiet, jego miast i wsi, jego mienia oraz infrastruktury”, a także stwierdzająca, że „matki terrorystów” należy zniszczyć, „tak samo jak fizyczne domy, w których wyhodowały te węże”.

26. TRwsP zwraca uwagę, że prawna definicja ludobójstwa wymaga udowodnienia nie tylko tego, że sprawca uczynił celem ataku osoby należące do chronionej grupy, lecz także tego, iż zrobił to z zamiarem zniszczenia grupy. Ustalenie, czy w danej sytuacji mieliśmy do czynienia z tym konkretnym zamiarem, należy do trybunału karnego, na podstawie analizy dowodów stosownych do celów sądenia takich zbrodni. TRwsP odnotował sugestie, iż do sytuacji w Gazie odnieść można alternatywne, szersze pojmowanie ludobójstwa, wykraczające poza ramy

zdefiniowane do celów dochodzenia indywidualnej odpowiedzialności karnej. Skumulowany efekt długotrwałego stosowania kar zbiorowych w Gazie wydaje się tworzyć warunki życia obliczone na spowodowanie stopniowego zniszczenia Palestyńczyków jako grupy w Gazie. Proces ten nasilił się za sprawą skali przemocy Operacji Ochronny Brzeg, kontynuacji oblężenia Gazy oraz uniemożliwiania jej odbudowy. Trybunał pragnie podkreślić, iż reżim prześladowania – którego istnienie wykazano w części III powyżej – może w efekcie nabrać charakteru ludobójczego. W świetle wyraźnej eskalacji przemocy fizycznej oraz retorycznej, jakiej dopuszczono się wobec Gazy w lecie 2014 roku, TRwsP podkreśla, iż wszystkie państwa-strony zobligowane są przez konwencję o ludobójstwie z 1948 roku, „przedsięwziąć przewidziane w Karcie Narodów Zjednoczonych środki, które uznają za odpowiednie dla zapobieżenia i stłumienia aktów ludobójstwa”.

27. Zakaz ludobójstwa – a także bezpośredniego i publicznego podżegania do niego – stanowi *ius cogens* (normę bezwzględnie wiążącą) prawa międzynarodowego. Według Konwencji w sprawie zapobiegania zbrodni ludobójstwa z 1948 roku, ci, którzy usiłują popełnić ludobójstwo lub do niego podżegają, „będą karani bez względu na to, czy są konstytucyjnie odpowiedzialnymi członkami rządu, funkcjonariuszami publicznymi czy też osobami prywatnymi”. Wszystkie państwa mają zatem obowiązek podjęcia stosownych działań, zgodnie z przyjętym zobowiązaniem prawnym, aby badać przypadki takich zbrodni i ścigać sądowo winnych takich zbrodni. Ponadto wszystkie państwa mają obowiązek zagwarantować, że państwo Izrael nie będzie, za pośrednictwem przedstawicieli swojej armii lub rządu, dopuszczać się „zmowy w celu popełnienia ludobójstwa, bezpośredniego i publicznego podżegania, usiłowania popełnienia i współudziału w ludobójstwie”.

28. Dowody uzyskane przez Trybunał świadczą o tym, że państwo Izrael nie wywiązuje się z obowiązku zapobiegania zbrodni bezpośredniego i publicznego podżegania do ludobójstwa oraz

karania go. Jest to zbieżne z ostrzeżeniem wydanym w lipcu 2014 roku przez specjalnych doradców sekretarza generalnego ONZ, dotyczącym zapobiegania ludobójstwu oraz obowiązku ochrony, w odpowiedzi na działania Izraela w Palestynie: „Jesteśmy jednakowo zaniepokojeni rażącym użyciem mowy nienawiści w mediach społecznościowych, szczególnie w stosunku do ludności palestyńskiej”. Doradcy specjalni zwrócili uwagę, iż niektórzy Izraelczycy rozpowszechniali komunikaty, które można uznać za dehumanizujące Palestyńczyków oraz wzywające do zabijania członków tej grupy. Doradcy podkreślili raz jeszcze, że podżeganie do popełniania zbrodni wagi międzynarodowej jest zabronione w obliczu prawa międzynarodowego.

29. Na poprzednich sesjach TRwsP ustalił, że państwo izraelskie wciela w życie system apartheidu oparty na dominacji izraelskich Żydów nad Palestyńczykami. Do długotrwałego oblężenia Gazy oraz zbiorowego karania mieszkających tam Palestyńczyków, kontynuowanego przedsięwzięcia osadniczego na Zachodnim Brzegu, a teraz również regularnych, zmasowanych napaści militarnych na ludność cywilną Strefy Gazy, należy dodać nasilenie kwalifikowanej mowy nienawiści o charakterze rasistowskim. Wiadomo, że w sytuacji, gdy zbrodnie przeciwko ludzkości są popełniane systematycznie i bezkarnie, a także gdy dochodzi do bezpośredniego i publicznego podżegania do ludobójstwa wyrażanego przez społeczeństwo, istnieje duże prawdopodobieństwo, iż jednostki lub państwo zechcą wykorzystać zaistniałe warunki do popełnienia zbrodni ludobójstwa. Zaalarmowany nasileniem się mowy nienawiści wobec Palestyńczyków, która zgodnie z prawem międzynarodowym stanowi zbrodnię bezpośredniego i publicznego podżegania do popełnienia ludobójstwa, a także niedotrzymywaniem przez państwo izraelskie obowiązku zapobiegania ludobójstwu oraz karania podżegania do niego, TRwsP jest zmuszony zwrócić uwagę społeczności międzynarodowej na niebezpieczeństwo popełnienia ludobójstwa. Członkowie ławy przysięgłych wysłuchali podczas sesji nadzwyczajnej alarmujących dowodów; żywym autentyczną

obawę, iż w klimacie bezkarności oraz niekarania poważnych i powtarzających się czynów przestępczych, to, czego nauczyły nas Rwanda i inne okrucieństwa na masową skalę, po raz kolejny zostanie zlekceważone.

WNIOSKI ORAZ APEL

30. W świetle powyższych ustaleń, Trybunał Russella w sprawie Palestyny wzywa państwo Izrael do niezwłocznego:

- zakończenia okupacji i respektowania prawa Palestyńczyków do samostanowienia;
- respektowania własnych zobowiązań wobec prawa międzynarodowego;
- pełnego zadośćuczynienia ofiarom pogwałceń praw człowieka;
- uwolnienia wszystkich więźniów politycznych;
- uczciwego zbadania wszelkich domniemanych przypadków zbrodni o wadze międzynarodowej oraz postawienia przed sądem wszystkich podejrzanych o nie;
- podjęcia działań na rzecz zapobiegania oraz ukarania wszelkich czynów sprzecznych z Konwencją przeciwko ludobójstwu.

31. Izrael i Egipt:

- do natychmiastowego zniesienia oblężenia i blokady Gazy oraz umożliwienia niczym nieograniczonej odbudowy Strefy Gazy, jak również nieograniczonego dostępu mediom i organizacjom humanitarnym oraz organizacjom obrony praw człowieka.

32. Unię Europejską:

- w zgodzie z przyjętą przez UE polityką środków ograniczających, służących celom takim jak zachowanie pokoju, wzmocnienie bezpieczeństwa międzynarodowego, rozwijanie i konsolidowanie demokracji oraz praworządności, a także

poszanowanie praw człowieka i podstawowych swobód, do przyjęcia środków ograniczających wobec Izraela, w szczególności:

- do zawieszenia porozumienia stowarzyszeniowego między UE a Izraelem;
- do zawieszenia umowy o współpracy naukowej między UE a Izraelem, oraz do natychmiastowego zerwania współpracy z izraelskimi przedsiębiorstwami zbrojowymi;
- do objęcia Izraela wszechstronnym embargiem na broń, w tym zakazem sprzedaży, dostarczania, przekazywania czy eksportu broni oraz pokrewnego sprzętu wszelkiego rodzaju; oraz wprowadzenia zakazu dostarczania mu wsparcia finansowego i technicznego, pośredniczenia oraz wykonywania innych usług związanych z działaniami zbrojnymi;
- do zawieszenia importu wszelkiego sprzętu wojskowego z Izraela;
- do aktywnego nakłaniania Izraela i Palestyny do natychmiastowej ratyfikacji Statutu Rzymskiego, zgodnie z polityką UE dotyczącą Międzynarodowego Trybunału Karnego;
- do wystąpienia o rekompensatę za zniszczoną przez izraelskie wojsko infrastrukturę sfinansowaną przez UE lub jej kraj członkowski;
- wszystkie państwa członkowskie UE do uznania państwowości Palestyny;
- do wspierania oraz działania na rzecz wdrożenia zaleceń Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości zawartych w opinii doradczej z 2004 roku na temat legalności Muru.

33. Państwa członkowskie ONZ:

- wszystkie państwa do współpracy w zakończeniu nielegalnej sytuacji wynikającej z okupacji, oblężenia i zbrodni Izraela w

Strefie Gazy. W świetle zakazu udzielania pomocy w dokonaniu przestępstwa, wszystkie państwa muszą rozważyć środki niezbędne do tego, aby wyrzucić wystarczającą presję na Izrael, w tym: wprowadzenie sankcji, zerwanie stosunków dyplomatycznych kolektywnie, poprzez organizacje międzynarodowe, lub, w przypadku braku konsensu, indywidualnie, poprzez zerwanie stosunków bilateralnych z Izraelem;

- Zgromadzenie Ogólne ONZ do wezwania do objęcia państwa Izrael całkowitym embargiem na broń;

- wszystkie państwa do spełnienia obowiązku „przedsięwzięcia przewidzianych w Karcie Narodów Zjednoczonych środków, które uznają za odpowiednie do zapobieżenia i stłumienia aktów ludobójstwa” oraz do „dopilnowania przestrzegania” IV Konwencji Genewskiej (KG, Postanowienia ogólne, art. 1);

- Stany Zjednoczone oraz państwa członkowskie Unii Europejskiej do zaprzestania prób wywierania nacisku na władze palestyńskie, aby nie odwoływały się do mechanizmów sprawiedliwości międzynarodowej;

- wszystkie strony do współpracy z komisją śledczą Rady Praw Człowieka ONZ oraz dopilnowania, aby komisja uzyskała pełny dostęp do Izraela i Gazy dla celów śledztwa;

- agendy ochrony praw człowieka ONZ do zbadania naruszeń podstawowych swobód oraz praw dziennikarzy, pracowników środków masowego przekazu oraz personelu medycznego;

- państwa-darczyńców do radykalnego przemyślenia programu pomocy międzynarodowej dla Palestyny, tak aby nie przyczyniał się już do umacniania izraelskiej okupacji i zniszczeń;

- wszystkie Państwa do uznania i wsparcia prawa Palestyńczyków do samostanowienia, w tym pełnego członkostwa Palestyny w ONZ;

- w świetle zasady dotyczącej obowiązku ochrony, wszystkie

państwa do dopilnowania, aby wobec ciągłego odmawiania Palestyńczykom praw człowieka, podjęły stosowne kroki dla zapobieżenia dalszym okrucieństwom.

34. Władze Palestyny:

- do ratyfikowania przez państwo Palestyna bez dalszej zwłoki Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego;
- do pełnej współpracy z komisją śledczą Rady Praw Człowieka;
- do pełnego włączenia się w mechanizmy sprawiedliwości międzynarodowej.

35. Światowe społeczeństwo obywatelskie:

- do pełnego poparcia, rozwijania oraz rozszerzania ruchu Bojkotu, Wycofania Inwestycji i Sankcji;
- do popierania aktywizmu mającego na celu pozbawienie izraelskich firm i organizacji wspierających okupację lub czerpiących z niej zyski, dostępu do rynków międzynarodowych;
- do okazywania solidarności aktywistom działającym na rzecz zamknięcia firm winnych współudziału w zbrodniach przeciwko Palestyńczykom, na przykład Elbit Systems w Wielkiej Brytanii;
- do aktywnego lobbowania i wywierania presji na rządy, aby natychmiast przestały przyczyniać się do izraelskich zbrodni, a także dopilnowały tego, że działają w zgodzie z dekretem i zasadami prawa międzynarodowego.

Życzę Wam wszystkim i każdemu z osobna, własnego, osobistego powodu do oburzenia. To bardzo cenne. Gdy coś budzi Twoje oburzenie, stajesz się bojowo nastawiony, silny i zaangażowany.

Autor: Stéphane Hessel

Tłumaczenie: AS

Źródło oryginalne: www.russelltribunalonpalestine.com

Źródło polskie: [Kampania Solidarności z Palestyną](#)